

شکاف لب و کام

شکاف لب و کام یک بیماری مادرزادی است که در نتیجه اختلال در بسته شدن درز لب و یا کام در دوران جنینی ایجاد می شود.

شکاف ها می توانند به صورت شکاف لب، شکاف کام و یا با هم باشند. شکاف لب می تواند یک طرفه و یا دوطرفه باشد. این بیماری در سونوگرافی قبل از تولد قابل تشخیص خواهد بود.

علل

۱- ژنتیکی: داشتن والدین و یا خویشاوندان با این نقیصه و یا سن بالای مادر در زمان حاملگی به عنوان یکی از علل بروز شکاف لب و کام دانسته شده است.

۲- عوامل محیطی: اعتیاد به سیگار، مصرف مشروبات الکلی، کمبود ویتامین آ و اسید فولیک، دیابت مادر، تغذیه نامناسب مادر، مصرف برخی از داروها در زمان حاملگی، استرس و مشکلات عصبی مادر در زمان حاملگی از دیگر عوامل عارضه شکاف لب و کام است.

پیشگیری

گذراندن یک بارداری سالم، عدم مصرف سیگار و مشروبات الکلی و تغذیه مناسب در دوران بارداری.

عوارض و مشکلات

۱- مشکلات تغذیه ای به دلیل ورود شیر به حفره بینی و مجاری هوایی

۲- مشکلات تنفسی هنگام تغذیه

۳- مشکلات شنوایی و عفونت های گوش میانی

۴- اختلال گفتاری به دلیل شکاف ایجاد شده میان بینی و دهان
این گروه از کودکان در ادای کلمات دچار مشکل خواهند بود و حروف را به صورت تودماغی و نامفهوم بیان می کنند.

۵- ناهنجاری های دندان و فک

۶- اختلال در شکل ظاهری بینی و عملکرد آن

۷- اختلال در رشد فک در آینده

بعضی از این کودکان همزمان مبتلا به بیماری های مادرزادی قلب هستند که بایستی مورد بررسی قرار بگیرند. تولد نوزادانی با ناهنجاری شکاف لب و کام، پدر و مادر را دچار مشکل و نگران از وضعیت آینده کودک می کنند. این کودکان به دلیل بدشکلی ظاهری و گاهی اشکال در گفتار دچار عدم اعتماد به نفس و مشکلات روحی در بزرگسالی خواهند شد.

درمان

عموماً درمان اولیه و اصلی در این ناهنجاری مادرزادی جراحی است. ممکن است از یک جراحی ساده (بستن

شکاف لب) تا چندین عمل پیچیده و تکمیلی جهت بستن کام ادامه یابد. جراحی شکاف لب، معمولاً در سن سه تا چهار ماهگی و جراحی شکاف کام در نه تا دوازده ماهگی توسط جراح پلاستیک یا گوش و حلق و بینی انجام میشود.

درمان های ثانویه مانند برطرف کردن مشکل گفتاری، عفونت های گوش، مشکلات دندان و فک و نیز مشکلات روحی-روانی فرد توسط یک تیم متشکل از دندان پزشک، ارتودنسیست، گفتاردرمان، متخصص گوش و حلق و بینی، روان پزشک و پرستار انجام می پذیرد.

تغذیه

۱- تغذیه شیرخوار باید در حالت نشسته و با سرپستانک های مخصوص این نوزادان انجام شود و در موارد دیگر می توان از سرنگ دارای پوار (به جای پیستون) برای تغذیه استفاده کرد.

۲- پس از خوردن شیر برای تسهیل هضم غذا و خروج هوای بلعیده شده هنگام شیر خوردن باید کودک را تشویق به آروغ زدن کرد.

۳- افزایش دفعات تغذیه و کاهش مقدار شیر در هر نوبت.

۴- شیرخوار باید به خوابیدن به پشت و پهلو عادت کند؛ زیرا بعد از عمل بستن شکاف لب تا مدتی شیرخوار نمی تواند روی شکم بخوابد.

مجمع بیمارستانی امیرالعلم

Amiralam.tums.ac.ir

آموزش به بیمار

از شکاف لب و کام چه

می دانید؟

۵- ازدادن غذاهای سفت به کودک تا زمان دستور جراح پرهیزید.

توصیه به والدین

کودکان مبتلا به شکاف لب و کام نیاز به پیگیری و حمایت مداوم دارند. برخی از آنها نیاز به چند مرحله عمل جراحی خواهند داشت؛ به دلیل خطر زیاد عفونت گوش، آزمایش‌های شنوایی در این کودکان باید به‌طور کامل انجام شود و برای دستیابی به تکلم صحیح خدمات گفتاردرمانی ضروری است. در این‌گونه بیماران جلوگیری و درمان عفونت‌های تنفسی از اهمیت زیادی برخوردار است.

مراقبت‌های بعد از عمل شکاف لب و کام

- ۱- از ناحیه عمل حمایت و حفاظت کنید.
 - ۲- حرکات کودک را مهار کنید.
 - ۳- برای تغذیه از مایعات صاف‌شده استفاده کنید.
 - ۴- تغذیه را با استفاده از سرنگ انجام دهید و پس از آن خط بخیه را با پنبه آغشته به سرم شست‌وشو تمیز کنید.
 - ۵- در صورت تجویز پزشک از پماد آنتی‌بیوتیک در خط بخیه استفاده کنید.
 - ۶- کودک را در وضعیت نیمه‌نشسته قرار دهید.
- توضیح: بخیه معمولاً توسط جراح پنج‌روز پس از عمل کشیده می‌شود.

مراقبت‌های بعد از عمل شکاف کام

- ۱- در این نوع عمل جراحی کودک را برعکس شکاف لب بر روی شکم باید بخوابانید.
- ۲- می‌توانید به محض هوشیاری کودک تا چند روز بعد از عمل جراحی (بسته به شدت بیماری و جراحی انجام‌شده) با سرنگ یا فنجان تغذیه را شروع کنید (استفاده از قاشق ممنوع است).
- ۳- به هیچ‌عنوان وسایلی مانند: درجه حرارت، نی، قاشق و... وارد دهان کودک نکنید.
- ۴- حرکات کودک را باید مهار کنید.